

УДК 343.542.1

Е.Н. Бобошко

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННЕ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ПОРНОГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ І ПРЕДМЕТІВ

Сучасна ситуація в Україні вказує на скоріше проведення змін і перетворень в економічній, політичній, культурній, духовній сферах суспільного життя.

Орієнтація на ринкову економіку потягла за собою комерціалізацію багатьох людських проявів у тому числі і сексуальні відносини, їх символізацію.

З давніх часів інтимні стосунки були закритою темою від сторонніх осіб. Вважалося, що тільки шлюб між жінкою і чоловіком є основою для таких відносин. Шлюбні відносини будуються на взаємоповазі, добровільності та любові. Слід вважати, що в суспільстві існує мораль, яка базується на системі етичних норм, правил поведінки, що склалися на основі традиційних духовних і культурних цінностей, уявлень про честь і гідність, громадянський обов'язок, совість і справедливість.

Збільшення інформаційного обміну із зарубіжними державами, поява супутникового телебачення, комп'ютерних систем супроводжується не тільки тими процесами, що позитивно впливають на людей, але і тими, які вкорінюють у свідомості українців негативні прояви, у тому числі і порнографію.

Зміни моральних стереотипів свідомості населення, послаблення зовнішнього інституціонального контролю за творчим процесом, який відображає сексуальні відносини, породжує нормативну невизначеність в оцінці творів порнографічного характеру. Адже постає питання про визнання правомірним використання порнографічної продукції для задоволення власних інтересів окремих громадян. Разом з тим законодавцю потрібно побудувати відповідну нормативну базу, яка б регулювала не тільки відносини з виготовлення та придбання такої продукції окремими громадянами, але і захист інших від негативного впливу порнографії.

Це явище заставляє свідомо замислитися над механізмом соціального захисту особи в умовах, коли багато правових забороняючих установ можуть стати анахронізмом, перестануть задовольняти людину і одночасно виникне суперечність між системою соціальних і моральних цінностей.

Поряд з вищенаведеними доказами підставою для аналізу даної проблеми можуть бути такі аргументи: закріплене в ч. 2 ст. 34 Конституції України право людини і громадянина вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [1], може бути віднесено і до інформації порнографічного характеру (за винятком тієї, на яку може бути обмеження законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку, з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя); відсутність цензури

масової інформації породжує необхідність розробки іншого механізму соціального захисту населення від шкідливого впливу порнографії; виникаючі труднощі і помилки в практиці застосування закону про кримінальну відповідальність за дії з порнографічними предметами потребують розробки відповідних рекомендацій; низька ефективність сучасних кримінально-правових заборон, які потребують удосконалення з врахуванням сучасних умов; декриміналізація проституції передбачає правовий аналіз і підготовку відповідної кримінально-правової норми та для відпрацювання нормативних орієнтирів для правозастосовної практики.

У структурі правової протидії на порнографію дієве місце відводиться кримінальному закону, який реагує на небажані прояви в суспільстві і передбачає кримінальну відповідальність за ввезення, виготовлення, збут, розповсюдження і зберігання порнографічних предметів.

У даній статті детально аналізується соціальна обумовленість і ефективність кримінально-правової заборони у сфері незаконного виготовлення, збуту, розповсюдження і зберігання порнографічних предметів.

Основною метою статті виступають дослідження кримінально-правового і кримінологічного аналізу незаконного розповсюдження порнографічних предметів, розробка оптимальної моделі криміналізації дій з порнографічною продукцією, а також відпрацювання і удосконалення на підставі змін деяких нормативно-правових актів щодо протидії розповсюдженню дитячої порнографії, норм кримінального законодавства, передбачаючи відповідальність за злочини в даній сфері, та рекомендації, пов'язані з правильною кваліфікацією злочину, передбаченого ст. 301 КК України, а також встановлення предметів даного злочину.

Порнографія – це вульгарно-натуралістична, цинічна, непристойна фіксація статевих актів, самоцільна, спеціальна демонстрація геніталій, антиетичних сцен статевого акту, сексуальних збочень, зарисовок з натури, які не відповідають моральним критеріям, ображають честь, гідність людини, спонукаючи негідні інстинкти [2]. У Кримінальному кодексі України порнографією називають предмети (твори, малюнки, фотографії, відео-, кінопродукція тощо), які:

а) становлять матеріальні предмети – річ (книги, тексти, фільми, фотопродукція, комп'ютерні програми на носіях інформації, картини, скульптурні зображення тощо);

б) у грубо натуралістичному зображенні статевого життя людей;

в) провокують статеву агресію, збудження статевої пристрасті;

г) не мають іншого призначення – мистецького, наукового, просвітницького;

д) сприймаються іншими особами саме як порнографічні.

Аналіз предметів, наведених вище, не дає можливості правильно кваліфікувати діяння злочинця, бо відсутні нормативно-правові орієнтири, які б розрізняли еротику від порнографії, з тим щоб правозастосовник міг врахувати їх змістовне наповнення.

Серед предметів злочину, передбаченого статтею 301 КК, можуть бути художні твори в прозі та віршах, пісні та частушки з текстами непристойного характеру.

Але жоден із суб'єктів кваліфікації не відповідає на питання: хто автори таких творів?, яка назва твору?, за якими критеріями їх слід відносити до порнографічних? Можливо, такі твори потрібно помістити в нормативний акт, яким би керувався працівник правоохоронних органів під час кваліфікації злочинів. Дані предмети вилучаються на місці скоєння злочину, і тому слідчому потрібно приймати рішення про порушення кримінальної справи, а тільки потім призначати судову експертизу щодо встановлення відповідності вилучених предметів до порнографічних. Залишається невирішеним питання про розміщення та зберігання фільмів, фото, малюнків, картин, відеоматеріалів, які цинічно, грубо і натуралістично відображають статеве життя в персональних комп'ютерах громадян. Такі предмети постійно фіксують увагу споживача інформації на полових органах персонажів і систематично визивають інтерес до сексу, з метою задовольнити статеву пристрась.

Визнати певний предмет порнографічним можуть лише мистецтвознавці, але не в кожному районі, місті перебувають потрібні спеціалісти. Тому виникають проблеми, пов'язані зі своєчасним проведенням судової культурологічної експертизи.

Сьогодні вказує нам на факти продажу в мережах торгівлі, ринках порнографічних матеріалів, розповсюдження їх серед підлітків у навчальних закладах та місцях відпочинку.

30 квітня 2009 року прокурором Центрально-Міського району м. Кривого Рогу було порушено кримінальну справу за фактом реалізації дисків з фільмами порнографічного характеру, які продавалися неповнолітньому.

В ході здійснення перевірки з питань захисту суспільної моралі, а також незаконної реалізації аудіо-, відеопродукції порнографічного характеру на ринках району прокурором Інгулецького району м.Кривого Рогу 01.06.2009 року порушено кримінальну справу щодо громадянки України, яка поблизу Криворізької середньої школи № 102 реалізовувала відеопродукцію порнографічного характеру по п'ять гривень за один диск.

Згідно з висновком спеціаліста-культуролога, на п'яти дисках знаходилися сюжети з відкрито аморальними сценами, які можуть негативно впливати на моральне виховання молоді.

19 жовтня 2009 року Дзержинською прокуратурою м. Кривого Рогу було порушено кримінальну справу за фактом виготовлення та розповсюдження продукції порнографічного характеру, яка транслювалася через всевітню мережу Інтернет. Невстановлені особи підшукували та нелегально працевлаштовували осіб жіночої статі, які, знаходячись у студії в режимі онлайн, при спілкуванні на сайті «Livesjasmin» зі споживачами, в грубо натуралістичній, вульгарній формі демонстрували статеві органи та акти.

Вироком Центрально-Міського районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області було засуджено до одного року обмеження волі з конфіскацією порнографічної продукції особу жіночої статі, яка на ринку міста розповсюджувала заборонені твори. Згідно з висновком експерта, на пред'явлених дисках з фільмами «Академія анала», «Аліса в стране чудес», «Женщина

в униформе», «Film Scenes» знаходилася продукція, яка цілеспрямовано демонструє людські геніталії, відображає статеві акти і тому стає неможливою для розповсюдження на території України взагалі.

Стаття 2 Закону України «Про захист суспільної моралі» із змінами і доповненнями від 20 січня 2010 року забороняє виробництво та обіг у будь-якій формі продукцію порнографічного характеру в Україні. Продукція еротичного характеру може виготовлятися та розповсюджуватися лише за умови дотримання обмежень, встановлених законодавством.

Інтересам суспільства відповідає обмеження в поширенні серед населення чи навіть повна відсутність порнографічних предметів, оскільки вони деформують психіку людей, особливо молоді, сприяють зростанню рівня злочинності, передусім статевих злочинів.

Незаконне розповсюдження порнографічних матеріалів серед неповнолітніх є більш тяжким злочином щодо незаконного розповсюдження даних предметів серед дорослих. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії розповсюдженню дитячої порнографії» від 16 лютого 2010 року були захищені інтереси неповнолітніх. З врахуванням моделі ст. 301 КК України родовим об'єктом злочину є суспільна моральність; безпосереднім – моральні засади суспільства у сфері статевих відносин та розповсюдження інформації про статеве життя. Інтереси неповнолітніх виступають в ролі факультативного об'єкта посягання. Але, вбачаючи високу ступінь і характер суспільної небезпеки, скоєння вказаних дій, щодо неповнолітнього, в якого не сформувалися етичні та моральні устої, слід факультативний об'єкт перевести в додатковий, передбачивши при цьому більш кваліфікований склад (ч. 4, ч. 5 ст. 301 КК У) злочину, в якому регламентувати питання відповідальності за скоєння незаконного розповсюдження порнографічних матеріалів щодо завідомо неповнолітнього. Так, необхідно доповнити частину 4 статті 301 КК в абзаці першому після слів «що містять дитячу порнографію» словами «ті самі дії, скоєнні щодо завідомо неповнолітнього».

Згідно із ст. 12 КК України, незаконне розповсюдження порнографічних предметів з метою збуту чи розповсюдження або їх виготовлення, перевезення чи інше переміщення з тією самою метою або їх збут чи розповсюдження і зберігання, а також дії, вчинені щодо кіно-, відеопродукції, комп'ютерних програм порнографічного характеру, а також збут неповнолітнім чи розповсюдження серед них творів, зображень або інших предметів, що містять дитячу порнографію, також вчинені повторно, за попередньою змовою групою осіб або з отриманням доходу у великому розмірі, що перевищує у двісті і більше разів неоподаткований мінімум доходів громадян, законодавець відносить до тяжких злочинів. Таким чином, у відповідності до статей 14, 15 КК України, слід звернути увагу на те, що придбання і зберігання порнографічних матеріалів, що містять дитячу порнографію, або примушування неповнолітніх до участі у створенні творів порнографічного характеру, тобто приготування та замах на скоєння злочину, буде кримінально караним діянням.

Під час кваліфікації діянь з порнографічними предметами впливає цілий ряд особливостей. Якщо в притонах для розпусти розповсюджується порнографія, то такі дії слід кваліфікувати за сукупністю ст. 301 КК (ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження, збереження порнографічних предметів) і ст. 302 КК (створення або утримання місць розпусти і звідництва). Примушування неповнолітнього до участі у створенні творів, зображень або кіно-, відеопродукції, комп'ютерних програм або інших зображень, що містять дитячу порнографію, необхідно відрізнити від втягнення неповнолітнього в злочинну діяльність, як потерпілого (ст. 304 КК України), а також від втягнення неповнолітнього в заняття проституцією (чч. 3, 4 ст. 303 КК України). Аналіз судово-слідчої практики показує, що неповнолітні дуже часто виступають як засіб скоєння злочину, передбаченого ст. 301 КК України, і потерпілий від злочину, передбаченого ст. 155 КК України (статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості) і ст. 156 КК України (розбещення неповнолітніх), у тому разі, якщо розповсюджуються порнографічні предмети або матеріали повнолітнім, батьком або матір'ю, особою, що їх замінює. В такому разі вказані дії слід кваліфікувати за сукупністю зі статтею 301 КК України.

Підставою для кримінальної відповідальності за розповсюдження порнографічних предметів є скоєння діяння, яке містить у собі всі ознаки складу злочину, передбаченого ст. 301 КК України. Тому ніякі думки, погляди, переконання, якщо вони не пов'язані зі скоєнням злочину, не можуть потягнути за собою кримінальну відповідальність.

Незаконне розповсюдження порнографічних матеріалів близькими або особою, що замінює їх, є більш тяжким злочином порівняно з незаконним розповсюдженням вказаних предметів загальним суб'єктом. Вважаючи те, що скоєння вказаних дій здійснюється щодо неповнолітнього, в якого не сформовані уявлення про загальнолюдські цінності, необхідно в частині 5 ст. 301 після слів «дії, передбачені частиною четвертою цієї статті, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб» доповнити словами «а також близькими родичами або особою, що за законом замінює їх».

Також необхідно ввести до ст. 301 КК України роз'яснювальну норму, в якій визначити чітко поняття «порнографія», а також визначити нормативні орієнтири для розмежування еротики і порнографії з тим, щоб правозастосовник міг визначити їхній зміст. З метою встановлення предмету злочину, передбаченого статтею 301 КК України, необхідно створити Перелік творів мистецтва, друкованої літератури, аудіо, відеопродукції, електронних засобів інформації, в тому числі реклами, змістом яких є детальне зображення анатомічних чи фізіологічних деталей сексуальних дій чи які містять інформацію порнографічного характеру.

Кримінальна відповідальність посідає одне з перших місць серед численних методів реагування на різноманітні дії з порнографією. Аналіз законодавчих актів, які несуть у собі кримінально-правові заборони, дозволяють виділити декілька періодів, на протязі яких приймалися законодавчі норми в державі та на міжнародному рівні.

Перший період характеризується генезисом внутрішньодержавного кримінального законодавства. В Україні норми кримінального законодавства націлені на захист моралі, пристойності, на криміналізацію відносин, пов'язаних з примушуванням до участі у створенні творів, зображень або кіно-, відеопродукції, комп'ютерних програм порнографічного характеру (ст. 300 КК України), ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження, зберігання порнографічних предметів (чч. 1, 2, 3 ст. 301 КК України), розповсюдження дитячої порнографії та збереження її на матеріальних носіях комп'ютерних програм (ч. 3, ч. 4, 5, ст. 301 КК України), а також посилення кримінальної відповідальності за вказані дії. Так, наприклад, дії, передбачені частинами четвертою та п'ятою цієї статті, вчинені щодо творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру, що містять дитячу порнографію, або примушування неповнолітніх до участі у створенні творів, зображень, або кіно-, відеопродукції, комп'ютерних програм порнографічного характеру, – караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років, а особливо кваліфікуючий склад злочину, передбачений ч. 5, ст. 301 КК України, передбачає позбавлення волі на строк від семи до дванадцяти років [4].

Початком першого періоду, який переслідує непристойності в печаті, зображеннях, був революційний Декрет від 19 липня 1791 року, який заборонив у Франції друкувати в печаті, на картках непристойні зображення. У кримінально-правових нормах Англії заборона дій із зображеннями і описами сексуального змісту з'являється в епоху пуританської революції першої половини ХІХ століття. В сучасному КК Франції відповідальність за виготовлення і збереження порнографічних матеріалів настає за наявності мети продажу, розповсюдження, передачі, прокату, розклеювання або демонстрації [5]. В кримінальних кодексах Угорщини та Чехії вказано на обов'язкову ознаку суб'єктивної сторони складу злочину – з метою розповсюдження та наживи. В Кримінальному кодексі Іспанії 1995 р. містяться дві статті, які передбачають відповідальність за порнографію. Їх аналіз вказує на протиправність будь-яких діянь з порнографією, виходячи з того, що порнографічні матеріали, так чи інакше, вміщують у собі сексуальні дії. Стаття 186 КК Іспанії передбачає як покарання за розповсюдження будь-яким способом порнографічних матеріалів особами, які не досягли шістнадцятирічного віку, штраф у розмірі від трьох до десяти заробітних плат. У Швейцарії в таких злочинах передбачається кваліфікуюча ознака, яка обтяжує покарання для винного, а саме: розповсюдження порнографічних предметів з корисних мотивів.

Другий період відмічається лібералізацією кримінальної відповідальності за дії з предметами порнографічного характеру в деяких державах Європи. Натомість в Єгипті, Ірані, Китаї, Саудівській Аравії збережені в попередньому обсязі межі кримінального покарання в санкціях відповідних статей [6].

В КК окремих держав Європи формується підхід до дій з порнографічною продукцією як злочинних лише за наявності в них конкретного змісту: сексуальне насильство, сексуальні сцени з дітьми та тваринами. Обсяг і характер кримінальної відповідальності за виготовлення і розповсюдження порнографії

тісно пов'язується з конституційними положеннями про свободу особи на отримання будь-якої інформації і невтручання в її особисте життя. Кримінально-правові заборони в більшості випадків характеризуються обов'язковими умовами: публічність дій з порнографічною продукцією і наявність спеціальної мети. Домінуючою умовою залишається захист духовного і фізичного розвитку неповнолітніх від негативного впливу порнографії, бо саме вона є сприятливим середовищем для злочинів проти статевої свободи і недоторканності.

В основу розвитку кримінального законодавства про кримінальну відповідальність за порнографію лягли різні документи, прийняті на міжнародних конгресах. Так, Конгрес міжнародної асоціації кримінального права (1964 р.) розглядав питання про злочини проти сім'ї і статевої моралі [6]. Важливі рішення у сфері застосування кримінальної відповідальності за розповсюдження порнографії постановив Міжнародний криминологічний конгрес, який відбувся в Брюсселі в 1972 р. Він був присвячений перегляду меж репресії у сфері публічного приниження громадян, коли порнографічні матеріали розповсюджуються без згоди і бажання читачів та глядачів. Дискусії про переслідування порнографії закінчилися тим, що було запропоновано демонструвати такі матеріали в «закритих місцях». Тому обов'язковою ознакою об'єктивної сторони незаконного розповсюдження порнографічних матеріалів залишилася «публічність».

Третій період розвитку законодавства про відповідальність за порнографію характеризується підписанням договорів та конвенцій, що забороняють обіг таких предметів.

У ст. 7 Європейської конвенції про транскордонне телебачення (Страсбург, 5 травня 1989 р.) передбачено положення про те, що порнографічні програми принижують честь і гідність людини. В Європейській конвенції про кінопродукцію (Страсбург, 2 жовтня 1992 р.) відмічалось про те, що проектам, які пропагують відверто порнографічного характеру відеопродукцію, статус сумісного виробництва не надається.

Віденська декларація і програма дій (Відень, 25 червня 1993 р. звертає увагу на охорону і захист дітей, особливо дівчат, дітей залишених без опіки, що можуть бути задіяні в сексуальну експлуатацію, враховуючи дитячу порнографію, дитячу проституцію і продаж органів [7].

Конвенція ООН про права дитини (1989) передбачає необхідність вжиття законодавчих заходів для забезпечення захисту дитини від: психологічного і фізичного насильства, від перешкод в отриманні морального, духовного, соціального розвитку; сексуальній експлуатації і сексуального зваблювання тощо [8]. Аналогічні положення містяться у Факультативному протоколі до Конвенції ООН про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії (2000). На необхідність криміналізувати діяння, пов'язані з дитячою порнографією, вказують також Конвенція про кіберзлочинність (2001) і Рамкове рішення Ради ЄС «Про боротьбу із сексуальною експлуатацією дітей і дитячою порнографією» (2003).

Таким чином, проаналізувавши матеріали про відповідальність за розповсюдження порнографічних матеріалів і предметів у національному, зарубіжному

та міжнародному кримінальному праві, слід зазначити, що для законодавчих актів про кримінальну відповідальність з порнографією не вистачає схожості в термінології під час визначення предметів злочину «безсоромні твори», «порнографічні», «приваблюючі» і т. ін. Кримінальна відповідальність настає лише в разі, коли злочинець має за мету збут і розповсюдження порнографічних предметів, а також отримання доходу у великому розмірі. В інших випадках вона не настає.

Література

1. Конституція України. Закон України «Про внесення змін і доповнень до Конституції України» від 8.12.2004 р.
2. Закон України «Про захист суспільної моралі». Із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 20 січня 2010 року № 1819-VI.
3. Клопотання про закриття справи № 54-0731 по факту розповсюдження порнографічної продукції ЗАТ «Воля-кабель» (витяг). Сучасне кримінальне право України : нормативно-правові документи та судово-слідча практика : хрестоматія. – К., Видавництво Паливода А.В., 2005.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії розповсюдження дитячої порнографії» від 16. 02. 2010 р.
5. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : монографія. – К.: Юрисконсульт, 2006. – 1048 с.
6. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. Права людини і професійні стандарти для працівників пенітенціарної системи в документах міжнародних організацій. – К.: Сфера, 2002. – С. 83-94.
7. Конвенція ООН про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії від 2000 року.
8. Рамкове рішення Ради ЄС «Про боротьбу із сексуальною експлуатацією дітей і дитячою порнографією» від 22 грудня 2003 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eulaw.edu.ru/documents/legislation/law-defence.Htm>.

Анотація

Бобошко Е.Н. Кримінальна відповідальність за незаконне розповсюдження порнографічних матеріалів і предметів. – Стаття.

Ситуація в Україні вказує на скоріше проведення змін і перетворень в економічній, політичній, культурній і духовній сферах суспільного життя.

Ринкова економіка потягла за собою комерційні відносини в особистих стосунках у т.ч. сексуальні відносини.

Порнографія стала предметом розповсюдження серед населення, особливо молоді, негативно впливаючи на їх моральне виховання. Таке становище в країні породжує нормативну невизначеність в оцінці творів мистецтва і культури.

З метою захисту населення, особливо молоді, від негативно впливу порнографії потрібно побудувати відповідну нормативну базу та зробити ефективними сучасні кримінально-правові заборони, з врахуванням зарубіжного досвіду та сучасного стану в Україні.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, розповсюдження порнографічних матеріалів та предметів, суспільна мораль.

*Summary***Boboshko E.N. Criminal responsibility for unlegal distribution of pornographic materials and objects. – Article.**

The situation in Ukraine shows more of changes and transformations in the economic, political, cultural and spiritual spheres of public life. The market economy caused commercial relations in personal relationships including sexual relationships.

Pornography has become subject to distribution among the population, especially youth, negatively impacting on their moral education. This situation in the country, creates regulatory uncertainty in the assessment of art and culture.

In order to protect people, especially youth from the negative effects of pornography, you must build an appropriate regulatory framework and make effective modern criminal prohibitions on account of foreign experience and current situation in Ukraine.

Key words: criminal liability, distribution of pornographic materials and articles, public morality.

УДК 343.2/7(477):341.231.14-053.2

О.П. Рябчинська

**КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ
ЩОДО ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ
ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ**

Стан моральності суспільства характеризується багатьма складовими, до числа яких належить і захист морального благополуччя та фізичного і психічного розвитку дітей. Орієнтація на ринкову економіку сприяла комерціалізації практично всіх аспектів життєдіяльності людини, серед яких опинилися й сексуальні відносини. Дедалі частіше комерційні цілі та гарантований прибуток виправдовують аморальні, а іноді й злочинні дії. Особливої уваги в контексті забезпечення державної політики в напрямі належної охорони та захисту фізичного та психічного здоров'я й морального благополуччя дітей заслуговує проблема вдосконалення кримінально-правових засобів запобігання сексуальній експлуатації дітей та використання їх у порнобізнесі. Так, за окремими даними в Інтернеті відкрито доступ до 12 млн дитячих порнографічних зображень, а у світі від використання в порноіндустрії та інших сексуальних зловживань страждають близько 2 млн дітей.

Слід зазначити, що державна влада докладає певних зусиль щодо покращення ситуації у цій сфері, зокрема у створенні правових умов, які сприяють реалізації права громадян на інформаційний простір, вільний від матеріалів, що становлять загрозу фізичному, інтелектуальному та морально-психологічному стану суспільства і, в першу чергу, його неповнолітній частині [1]. Серед останніх надбань у цій сфері можна вказати на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України про захист суспільної моралі» [2].

Пропозиції щодо вдосконалення кримінально-правової охорони суспільної моральності, у тому числі і від поширення серед дітей інформації та предметів